RUSSISK RULETT NÅR DET GJELDER NASJONAL IT-SIKKERHET ?

Per Morten Hoff

JEG ER REDD SVARET ER JA. VI ER VERDENS MEST GODTROENDE NASJON?

«Den norske naiviteten og mangel på handlings- og gjennomføringsevne kan komme til å koste oss dyrt.»

Guttorm Schjeldrup professor
Norges Handelshøyskole

Norge kan gå i svart. Omtrent som en juletrelenke med lys som slukker om én pære ryker

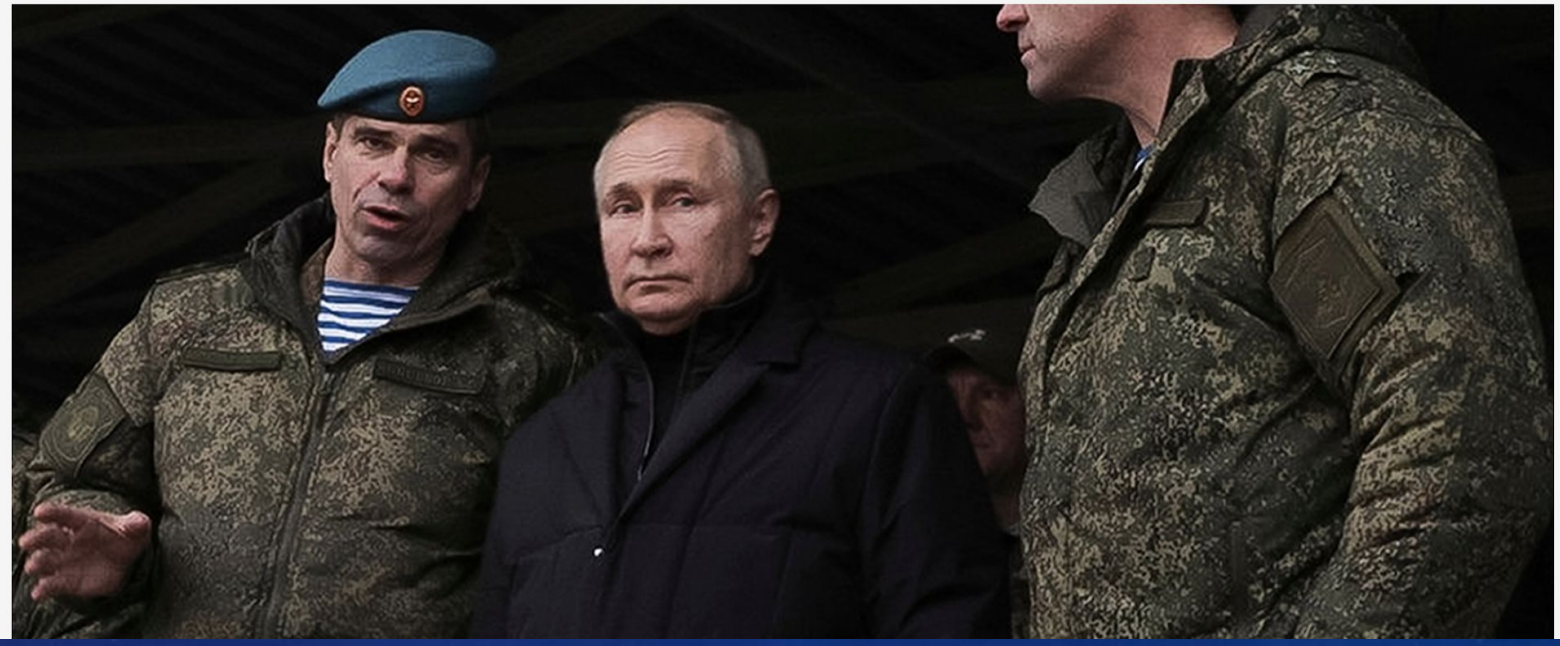

VI ER SVÆRT SÅRBARE?

THE BLACK SWAN - NASSIM NICHOLAS TALEB

Utenkelig.
Betydningsfullt.
Uforutsigbart?

- Uforutsette hendelser vil inntreffe!
- Hva blir Norges neste sorte svane?

FIBER ER BÆREREN AV ALL MODERNE KOMMUNIKASJON. HAR BÅDE GJORT OSS SIKRERE, OG SAMTIDIG ØKET RISIKOEN

Mangler ikke på utredninger og meldinger, men på handling.
Noen har trodd at vi blir sikrere ved å produsere papir.

DOKUMENT	
Meld. St. 38 (2016-2017) IKT-sikkerhet, et felles ansvar	Den første stortingsmeldingen utelukkende om digital sikkerhet.
Meld. St. 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn	Stortingsmelding om samfunnssikkerhet hvor digital sikkerhet inngår.
Meld. St. 27 (2015-2016) Digital agenda for Norge	Stortingsmelding om regjeringens digitaliseringspolitikk hvor personvern og digital sikkerhet er sentrale elementer.
Prop. 151 S (2015-2016) Kampkraft og bærekraft	Langtidsplan for prioriteringer i forsvarssektoren, herunder også digital sikkerhet.
Prop. 153 L (2016-2017) Lov om nasjonal sikkerhet	Ny sikkerhetslov som skal bidra til å trygge våre overordnede nasjonale sikkerhetsinteresser.
Instruks for departementenes arbeid med samfunnssikkerhet	Samfunnssikkerhetsinstruksen skal styrke samfunnets evne til å forebygge kriser og til å håndtere alvorlige hendelser. Digital sikkerhet er en integrert del av arbeidet med samfunnssikkerheten.
Internasjonal cyberstrategi for Norge	Strategi utgitt i 2017 som gir føringer for arbeidet med internasjonal cyberpolitikk, hvor digital sikkerhet er et av flere prioriterte områder.
Prop. 56 LS (2017-2018) Lov om behandling av personopplysninger	Ny personopplysningslov som gjennomfører EUs personvernforordning (GDPR).
Helhetlig IKT-risikobilde	Årlig rapport som skal bidra til å øke bevisstheten om og motivere til økt digital sikkerhet i norske virksomheter og i samfunnet i stort.

A smoking gun !

Alt for mange kokker:

Justis- og beredskapsdepartementet
har det overordnede ansvaret, men de har ikke greid å stokke beina:
NSM, Norsis, Norcert, DSB, KISS,
NKOM, Politidir. PST, PDMT.

Forsvaret: E-tjenesten – FFI

ANSVARET ER PULVERISERT

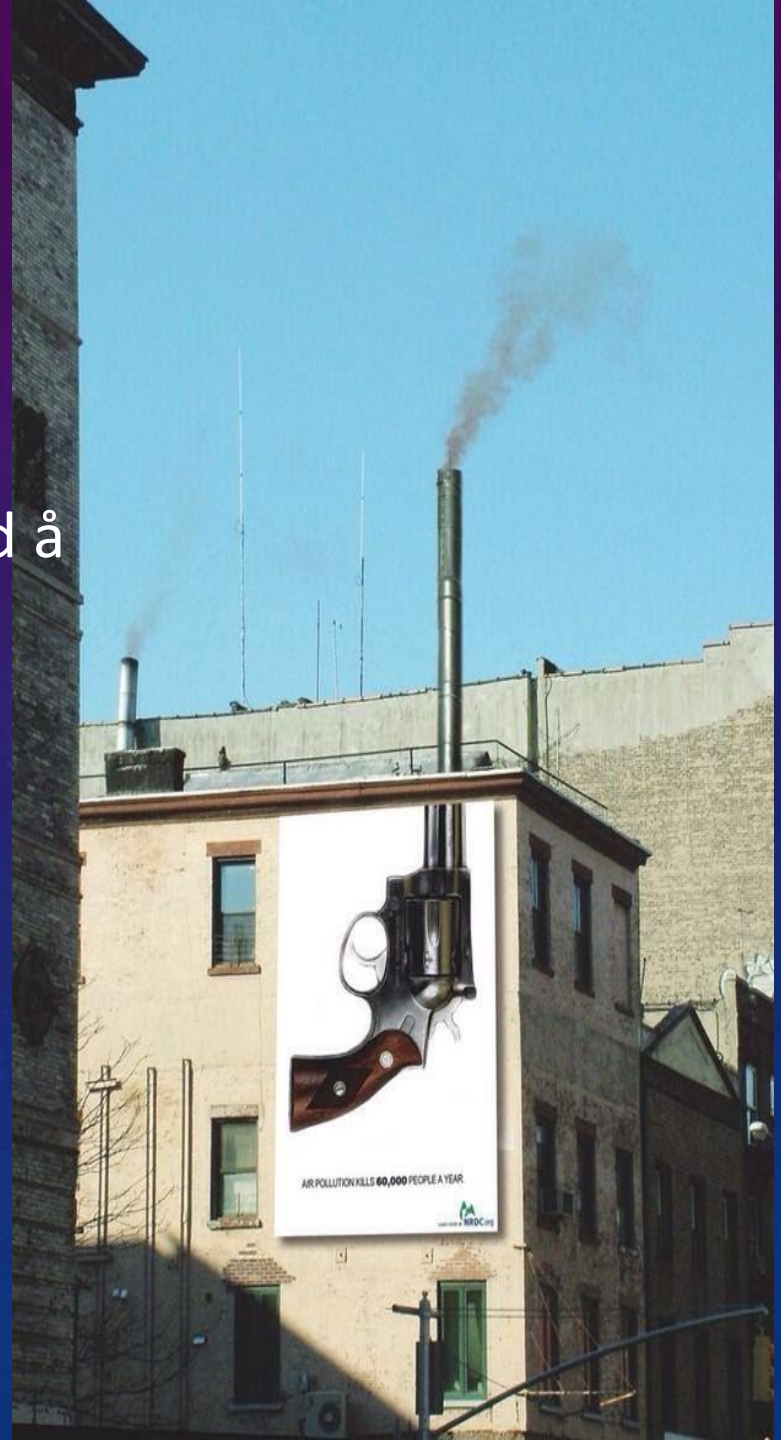

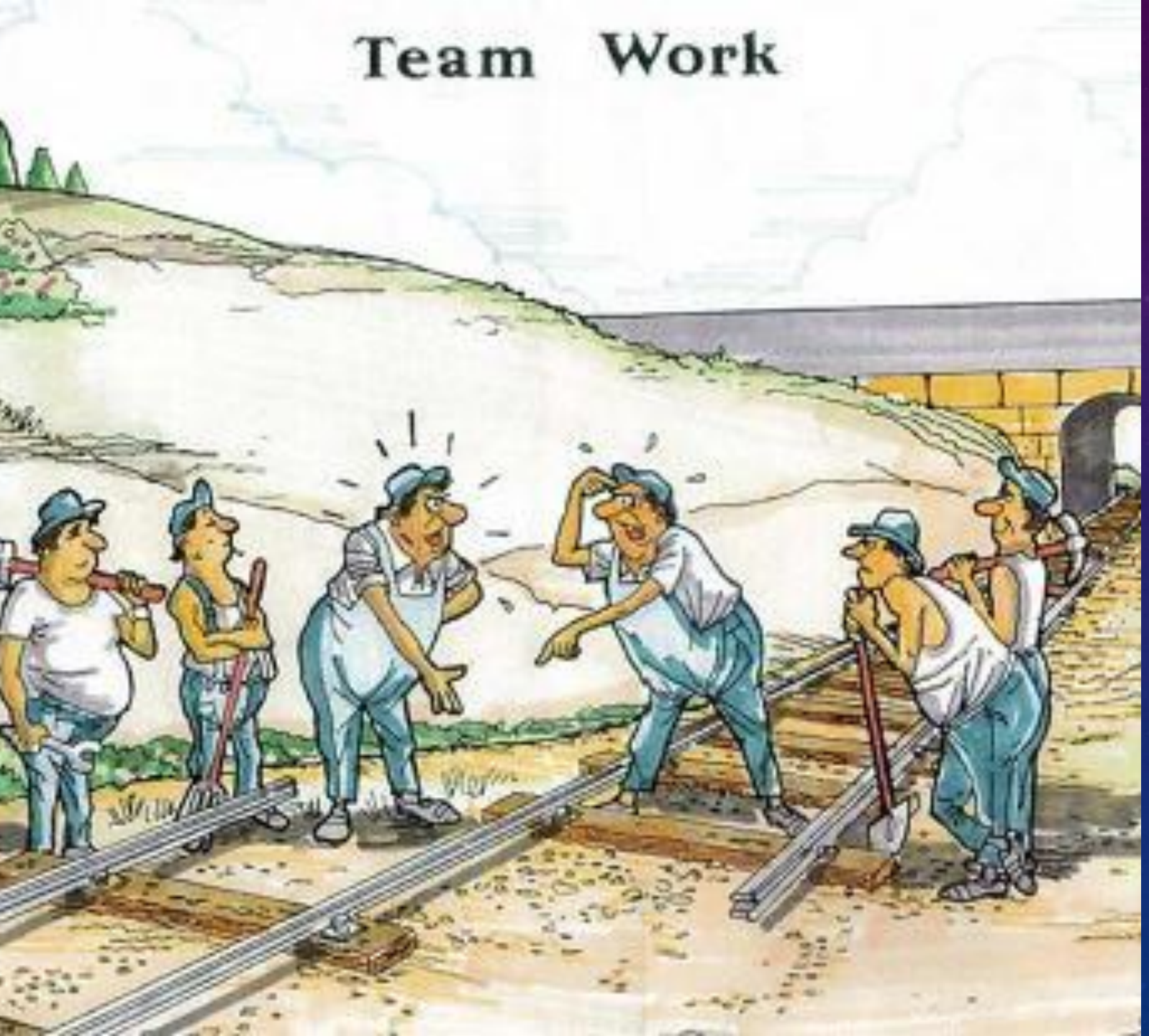

VI MANGLER KOORDINERING, OG VI MANGLER EN SIKKERHETSKULTUR

- “Security by design” må inn I alt som har med IP å gjøre.

gheten kan få alvorlige konsekvenser for den nasjonale sikkerheten. Grunnleggende nasjona
joner kan bli satt ut av spill, sier riksrevisor Karl Eirik Schjøtt-Pedersen om Justis- og
dskapsdepartementets innsats innen digital sikkerhet. (Foto: Ole Berg-Rusten)

FØRST NÅ HAR NOEN VÅKNET. MEN TAR NOEN ANSVAR?

SÅ LANGT ER SVARET NEI

RIKSREVISJONEN MED KNUSENDE RAPPORT:

- «Hva som er viktigst å beskytte i Norge, er fremdeles ikke kartlagt. Det er full forvirring rundt regelverk og ansvar. Det er risiko for at kritiske funksjoner ikke er godt nok beskyttet mot digitale angrep.»
- Det er noen av de alvorlige svakhetene Riksrevisjonen har funnet etter å ha gjennomgått Justis- og beredskapsdepartementets innsats innen digital sikkerhet.

RIKSREVISJONEN:

- «Vi konkluderer med at svak samordning av roller og ansvar og krav, gjør arbeidet med digital sikkerhet krevende. Justis- og beredskapsdepartementet har ikke sørget for god nok informasjon om nasjonal digital sikkerhetstilstand, god nok oppfølging av nasjonal strategi for digital sikkerhet og ikke lagt godt nok til rette for tverrsektoriell hendelseshåndtering, sier riksrevisoren.»

- – Det gir risiko for at funksjoner som er kritiske for både stats- og samfunnssikkerheten ikke er godt nok beskyttet mot digitale angrep, og at alvorlige digitale angrep ikke håndteres godt nok, advarer Schjøtt-Pedersen.

rtementet og justisminister Emilie Enger Mehl får kritikk for måten det følger opp digital
ette kan få alvorlige konsekvenser for kritiske samfunnsfunksjoner og nasjonale
nteresser, konkluderer Riksrevisjonen. (Foto: Beate Oma Dahle/NTB)

TOTAL SVIKT OG MANGLENDE FORSTÅELSE

- Men <u>også</u> hennes forgjengere har sviktet minst like mye!

OPPORTUNITY MAKES THIEF

HVORFOR ØKER SÅRBARHETEN I INFRASTRUKTUR?

- Infrastruktur har blitt attraktivt å investere i.
- 250 vannkraftverk eies fra skatteparadiser
- Fibernett eies av internasjonale PE fond registrert i skatteparadiser
- Alt er blitt IP, og går i fibernett.
- Nylig ble det kjent at FBI og det amerikanske finanstilsynet etterforsker en styrtrik russisk oligark, som er underlagt strenge sanksjoner i forbindelse med krigen i Ukraina. Vedkommende skal ha plassert titalls milliarder i aktive eierfond gjennom anonyme selskaper i skatteparadiser. De investerer i infrastruktur og særlig tele/IT
- Vi måtte mase for å få en ekstra NIX i Oslo. I starten var det kun en – på UIO, med svært begrenset sikkerhet.

CARLOS SOLARIS
CIO, THE WHITE HOUSE 2002 – 2005

”Fundamentet i Norge er ikke bygget med tanke på sikkerhet”

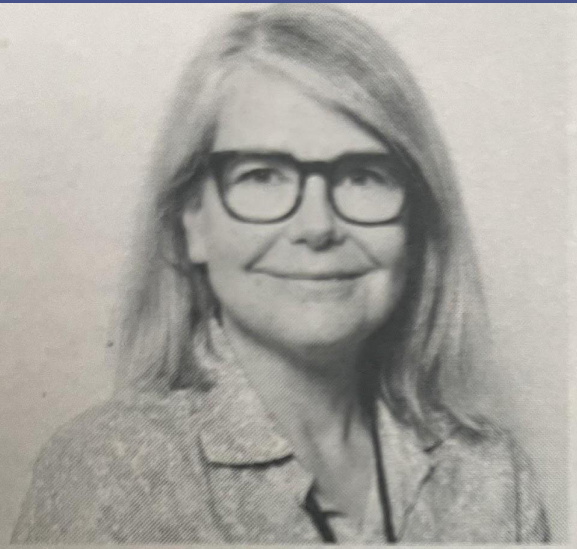

↑ – Vi ønsker å være et åpent land og ha gode relasjoner med alle, men har ikke noen kultur for å stille veldig strenge krav til nasjonal sikkerhet, sier Alfa Sefland Winge, som er PhD-kandidat og forsker på samfunnskritisk infrastruktur og beredskap. Foto: Totto

Ringelyd

Norge

Siste nytt Dokumentar Klima NRK Ytring

Fryktet kinesisk selskap skulle bygge inn sårbarheter i Oslos drikkevann

Oslo bygger ny vannforsyning. Kravene til utbyggere ble satt slik at et kinesisk selskap ikke skulle vinne anbudet, bekrefter Vann- og avløpsetaten.

AKKURAT HER FUNGERTE DET.

- Men hva med Huawei som kom inn I 4G nettet og inn I kjernenettet. Politiet inklusive PST, bruker 4G nettet til Telenor, med nettop utstyr fra Huawei.
- Statsråder kan ikke skjønne hvorfor de ikke bør ha TIK-TOK på jobbmobilen

- Vi er naive, og vi mangler sikkerhetskultur!

Hva er risiko?

FIBERKABLER FESTET SYNLIG PÅ BRO FÅ KM FRA GRENSEN TIL RUSSLAND

Fiberkabel henger i løse luften: – Kan saboteres med verktøy fra Biltema

Forsker mener Ukraina-krigen har vist at angrep på slike kabler er en del av Russlands krigføring, noe som gjør fiberkabelen svært utsatt for sabotasje.

Bård Wormdal
Journalist

Vi rapporterer fra **Vadsø**

Publisert 21. des. 2022 kl. 07:45
Oppdatert 22. des. 2022 kl. 09:26

DETTE ER SELVSAGT IKKE BRA

- Ikke så vanskelig å gjøre dette bedre. Er det uforstand, eller er det

  økonomi?

Kommunalt eid selskap avtalte å legge fiberkabel med russisk telegigant

Det kommunalt eide selskapet trosset advarsler og signerte en avtale med russiske Megafon. Som en del av avtalen skulle havbunnen ut fra Norge og østover kartlegges av det som blir kalt et russisk «spionskip».

Lisa Rypeng
Journalist

Beth Mørch Pettersen
Journalist

Pål Hansen
Journalist

Egil Ursin
Grafikk

Bjørnar Dervo
Grafikk

Vi rapporterer fra **Tromsø**

Publisert 14. nov. 2022 |

Hvordan kan man gjøre det lettest,
og med minst mulig
sjanse for å bli oppdaget?

Det mest groteske er en forskrift som slo inn 1 juli i fjor. Et arbeid som hadde pågått i årevis, og hvor KMD mister all fornuft og endog glemmer utgangspunktet totalt. En byråkratisk katastrofe! En sikkerhetsmessig katastrofe og en politisk synd. Politikerne gav opp – brydde seg ikke.

Ble de advart? JA

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Høringsnotat

Sak nr. 17/4753, 27.09.2019

Forslag til

forskrift om innmåling, dokumentasjon og utlevering av geografisk informasjon om ledninger og annen infrastruktur i grunnen, sjø og vassdrag

HVEM I HELVETE BRYR SEG OM PBL?

1.7.22 trådde en ny forskrift i kraft. En liten revidering av Plan- og bygningsloven, men den åpner bokstavelig talt for det ukjente. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) vedtok en endring gjennom en forskrift som kan få dramatiske konsekvenser for vår digitale sårbarhet

Hvordan kan fire departementer, Justis- og beredskapsdepartementet, Samferdselsdepartementet, KMD og Forsvarsdepartementet, se helt bort i fra tidligere Stortingsmeldinger og utredninger om digital sikkerhet og sårbarhet?

Her ble alle ører lukket, og alle advarsler ignorert.
Følgende ble kontaktet uten at noen ting skjedde:
NKOM, DSB, Justis- og beredskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet, E-tjensesten, PST.

PBL undergraver tidligere meldinger om Digital sårbarhet

I NOU 2015:13 Digital sårbarhet – Sikkert Samfunn, heter det: **Graveskader hvor samfunnets kritiske nervetråder kuttes er en betydelig trussel for rikets sårbarhet**.

Hvordan kan dette ha endret seg siden 2015? Vi har vel ikke blitt mindre avhengig av den digitale infrastrukturen?

Telenor skrev i sitt høringssvar til forskriften:

«Telenors nett er bærer av kritisk infrastruktur som gir bindinger på hva som kan opplyses om vårt nett. For øvrig må det legges til grunn at det alltid utvises aktsomhet, ikke bare ved graving, men også ved spredning av detaljert informasjon om kritisk infrastruktur. Telenor vil på nytt oppfordre departementet til å innhente vurderinger fra ansvarlige sikkerhetsmyndigheter idet sikkerhetslovgivningen setter begrensinger på hva som kan utleveres av informasjon.

HVOR GÅR FIBERLINJENE TIL KONGSBERG VÅPENFABRIKK?

- **I henhold til Forskriften - skal en hver med saklig interesse få utlevert kart over ledninger i grunnen. Saklig interesse er noen som ønsker å grave, eller vurdere å grave i et område hvor det kan ligge kabler i grunnen.**

- **Hvor interessert er Kongsberg Våpenfabrikk, Raufoss, FFI, Sintef m.fl. at en entreprenør som kanskje er eid av kinesiske, russiske, eller iranske interesser skal få tilgang hvor deres føringsveier for fiber går?**

Hva kan noen med onde hensikter gjøre?

KUTTE FIBEREN, AVLYTTE DEN, LEGGE INN EN TIDSBESTEMT BOMBE, HACKE SYSTEMER .....

HVOR VANSKELIG ER DET Å TAPPE EN FIBERKABEL

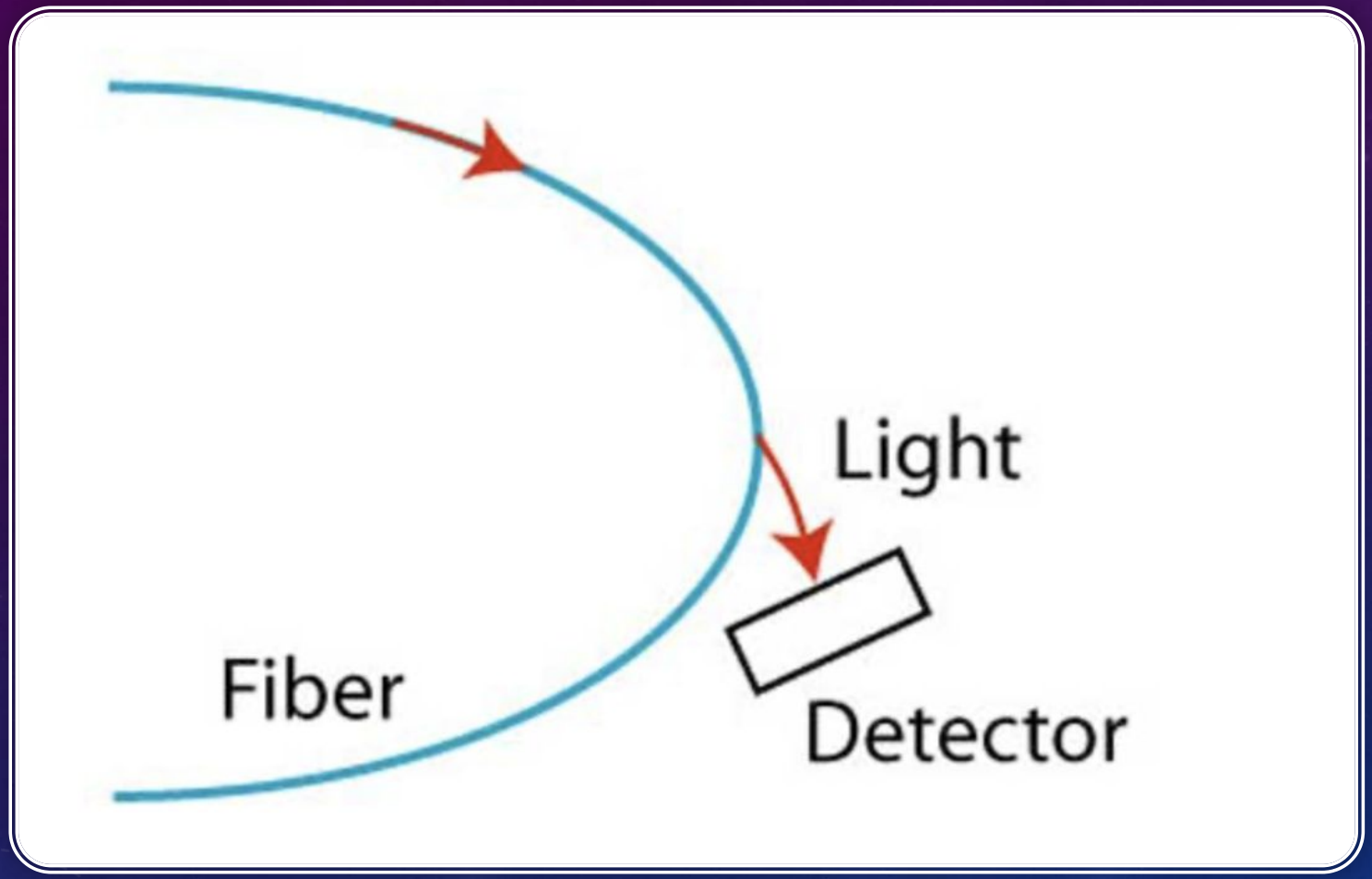

- First of all, tapping fiber is easy. You can buy optical splitters that plug into the network like a cable and divert a small amount of the light to a separate receiver. A typical tap passes 90-95% of the light and diverts 5-10%, often enough to run a separate receiver, certainly at the transmitter end.

RUSSISK EIDE ENTREPRENØRSELSKAPER FÅR OFFENTLIGE KONTRAKTER

JOBBER VIDERE: Viktors Mirosnicenko og kolleger fra SB Entreprenør er i gang med et nytt byggeprosjekt i Hausmannsgate i Oslo sentrum på tross av problemer som har oppstått etter at en av de to firmaeierne er etterlyst av politi internasjonalt og siktet for bortføring av to døtre. FOTO: JOHN T. PEDERSEN/DAGBLADET.

Rogfast, Statens vegvesen
7. juni 2017 ·

I dag hadde vi besøk av en kinesisk delegasjon fra bedriften CCCC (China Communications Construction Company Ltd). De ønsker å komme inn i det norske markedet for tunnelbygging og annen infrastruktur. Prosjektleder for Ryfast, Gunnar Eiterjord, og prosjektleder for Rogfast, Tor Geir Espedal, holdt hver sin presentasjon om prosjektene. Gjestene fikk også en omvisning i Ryfylketunnelen. Kinerserne var spesielt interessert i høre om hvordan Statens vegvesen organiserer sine kontrakter med ulike entreprenører. Selskapet er Kinas største, og faktisk et verdens aller største entreprenørselskap med 160.000 ansatte.

Kineserne vil kapre mer

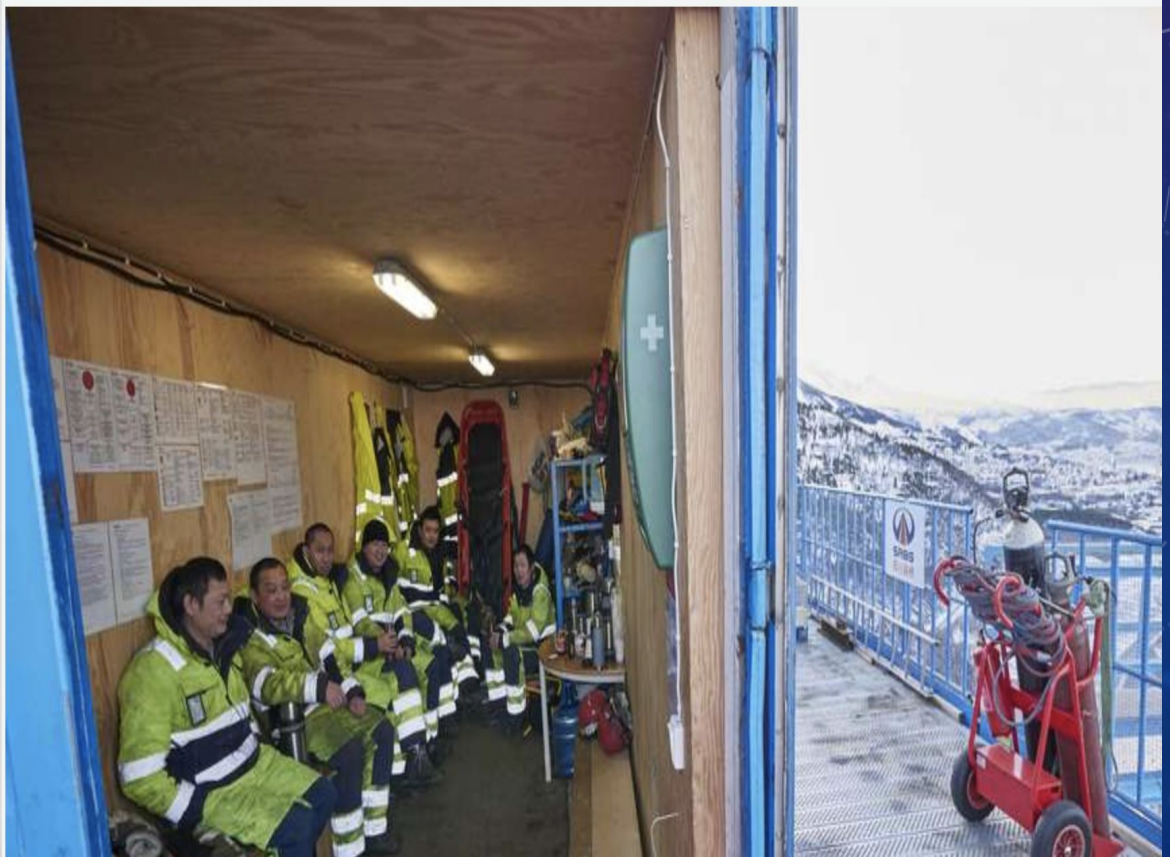

Bloomberg Businessweek
October 8, 2018

The Big Hack

How China used a tiny chip to infiltrate America's top companies

MARIE MOE OPINION 03.14.16 07:00 AM

GO AHEAD, HACKERS. BREAK MY HEART

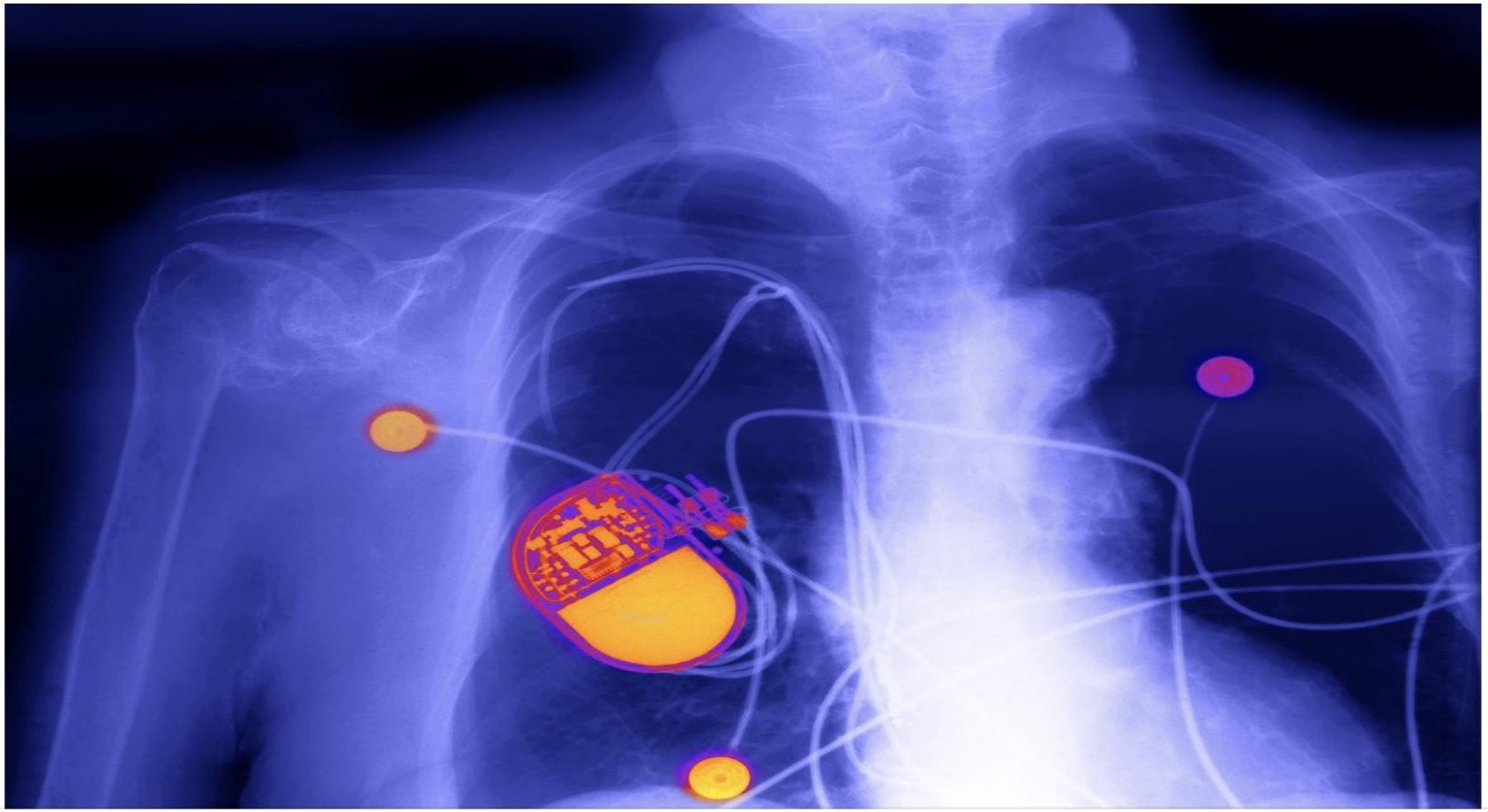

NÅR SIKKERHET OG SÅRBARHET STÅR PÅ SPILL KAN VI IKKE SATE PÅ QUICK FIX OG DUCK TAPE

NIS-2 DIREKTIVET VEDTATT AV EU, FOR FÅ DAGER SIDEN

- Men et nytt EU-direktiv kan redde oss, men stiller vesentlig tøffere krav til dere! Direktivet ennå ikke en del av norsk lovgivning.
- Eget direktiv som går på kritisk infrastruktur
- Langt strengere krav til dokumentasjon
- Strengere krav til sikring av personell – sikkerhetsklarering kan bli nødvendig
- Ansvar direkte mot de som gjør feil, som f.eks. å grave over en fiberkabel følgeskader inkluderes
- Omfatter Energi, Helse, Finans, Vann og avløp, Digital infrastruktur
- Hensikt å verne innbyggerne i EU og EØS

Er budskapet oppfattet?